

Atòbius in lingua sarda: atòbiu de duus

Sa domu e is fainas de domu

Resumu de s'atòbiu de unu: is presentatzionis

Mi nant/Deu seu..... e tèngiuannus. Seu nàscia in e bivu in Seu diplomada/laureada in...../Seu peritu/dotori/dotoressa in Apu pigau puru su dotorau/master in Imoi seu treballendi in cumenti a Seu pentzionada. Chistionulìnguas: Su sardu dd'apu imparau fadendi cursus/ a pitiadedda de mama e de babbu/ de ajaju o ajaja/ cun is amigus. Chistionu prus che totu su campidanesu/ logudoresu/ metadi e metadi pueta ajajus mius fiant deFatzu sport puru:Mi praxit a
.....

Is verbus:

Acostumai: essere solito/abituato

Deu no acostumu a papai petza/Unu tempus, a diri de oi, acostumaiaus a andai a mari/ Mama acostumat a si crocai chitzi

Pregontai: chiedere per sapere

Pregontasiddu chi dd'at atobiau/ M'ant pregontau chi ddoi seu andada/ Pregontaddi ita bolit prandi

Pediri: chiedere per ottenere, ma anche chiedere l'elemosina

Depu pediri perdonu/Candu mai t'apu pediu clincuna cosa/Is paras andànt a pediri po is pòburus

Is mesis de s'annu e is istajonis:

Gennàrgiu, friaxu, martzu, abrili, maju, mesi de làmpadas, mesi de argiolas/triulas, austu, cabudanni, mesi de lodàmini, onniasantu/santandria, mesi de idas/nadale

Ierru: de su 21 de su mesi de idas a su 20 de martzu

Beranu: de su 20 de martzu a su 21 de su mesi de làmpadas

Istadi/stadiali: de su 21 de làmpadas a su 22 de cabudanni

Atòngiu: de su 22 de cabudanni a su 21 de su mesi de idas

Is numeralis ordinalis: su primu, su segundu, su de tres, su de cuatru e aici andendi

Cumentì est fata sa domu?

Sa domu est pratzida in aposentus. In domu agataus: s'aposentu de arriciri, sa coxina, s'aposentu de crocai, sa privada (su gabinetu) e ananti e/o a palas sa pratza.

Intraus a domu. Po intrai sa primu cosa chi agataus est sa gecà/arrècia e sùbitu avatu una pratza, innoi si podint agatai froris, prantaus in terra o in is testus, e giai sèmpiri una mata de limoni. In is domus antigas agataiaus sa lolla e totu is aposentus a filera unu a costau de s'àteru. Imoi giai nemus tenut una domu campidanesa cun sa lolla e s'intat a domu in deretura da sa bia passendi de sa genna. Su scaleri chi s'agatat ananti de sa genna si narat liminaxu. A foras de sa domu bideus is fentanas, sa cobertura chi podit essi fata in tèula, de linna o de giumentu armau. Asuba de sa cobertura, chi in sa domu nc'est sa forredda, s'agatat puru su fumaiolu. Is chi tenint sorti tenint su logu po poni sa màchina puru privau. Intraus a s'aposentu de arriciri, s'aposentu bellu, po is festas. Agataus de siguru una mesa cun is caderas e mancai puru tapetus, unu o prus canapés, a su mancu unu rebustu, quadrus, potus de froris, e luxis mannas. A costau, o in is domus de oi in su pròpriu aposentu, agataus unu ranconi o una parti pitica de s'aposentu innoi si podit coxinai. In is domus prus mannas nc'est puru sa ziminerà cun sa forredda, ma immoi in giai totus is domus, nc'est sceti sa coxina, a gas o a elètricu, su forru, sa machineta de su cafei, ca pagu

genti imperat sa cafatera, su lavandinu cun su grifoni de innoi bessit àcua callenti e frida, sa màchina po sciacuai is pratus, ca est de agiudu meda e totus is ainas chi serbint po papai e coxinai: sa scraria/strexu de fenu, is pingiadas, is tassas e totu sa ferramenta de coxina. Faint parti de sa scraria/strexu de fenu: sciadatzu e sciadatzadori, poina, crobi, canisteddu po poni su pani prontu a inforrai, cibiru. E a pustis pingiadas, mannas e piticas, cassarola, saltaina, schiscionera. Ancora frochitas, culleras, gorteddus, cuciarritas, ferrus, schidonis, cardigas, suadori, atzitzoni e trèminis e chi s'ammentais calincuna cosa dda podeis aciungi. Intraus imoi in s'aposentu de si crocai. Ita bideus? De siguru su letu, cun una conchera de linna e asuba is lantzorus, is mantas o mancai sa burra o su cilloni, is coscinus cun is coscineras e unu sprigu. In is domus bècias ddoi fut puru s'orinali e su lavamanu. A costau de su letu ddoi fiant is comodinus e acotzau a su muru su cantaranu, genia de mòbili a cadàscius. Po acabai s'aposentu po si sciacuai chi est arribau a cou e teniat una parti serrada, sa privada, innoi ddoi fut su commudu. A parti sa bratza po si fai su bàgnu. In sa pratza de a palas, nomenda puru ortu, medas bortas ddoi prantant matixeddas, birdura e fruta. Medas domus teniant sa funtana o putzu.

Provai a contai calincuna cosa de domu de bosàterus

Cali sunt is fainas de domu?

Spuinai cun unu arrogu de tzapu, sciacuai in terra cun su tzapu de sciacuai in terra e su bastoni po sciacuai in terra, mundai cun sa scòvua, sciacuai arroba in is tempus passaus s'imperàt sa lissia, cinixu e suci de limoni o cinixu buddiu cun àcua, fai su strexu, prenciai cun su ferru de prenciai, coxinai, eus biu is ainas, e su chi coxinat est su coxineri , fai su letu e ita ancora?

Nci sunt puru cosas praxilis de fai in domu, cali sunt segundu bosàterus?

Is retzetas de atòngiu

Pani de saba

Su pani de saba est una retzeta chi si fadiat prus che totu in atòngiu, ca s'istajoni donàt totu su chi serbiat.

Po fai su pani de saba serbit: sìmbua, framentu, saba, mèndula spilloncada, nuxi, àcua, pabassa, croxu de aràngiu tratau, sali e tragera

Paperi po inforrai e trutera

Cumenti si fait?

Acapulai a grussu sa nuxi e sa mèndula. In unu strexu poni sa sìmbula e aciungi a pagu a pagu sa saba. Candu sa sìmbula at a essi aciupau totu sa saba, poni s'àcua cun su framentu e inturtai. Poni su croxu de aràngiu, sa fruta sicada, sa pabassa e su sali. Traballai po 10 minutus. Coberri cun su pilloncu de plàstica trasparenti e lassai axedai po 12 oras. Fai is panis, coberri cun su pilloncu trasparenti, e lassai axedai/pesai/framentai/amadrigai po àters 12 oras. A cou inforrai a 180 gradus po 40 minutus prus o mancu. Acabau totu ponni sa tragera po cuncordai.

Progetu “Sa lingua in Quartu” finantziau cunforma a sa L. 482/1999 e L.R. 22/2018

